

УПОВНОВАЖЕНИЙ Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298-70-33

Міністру юстиції України
Денису МАЛЮСЬЦІ

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», під час виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради з прав людини виявлено порушення прав людини у діяльності медичної частини № 39 Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Вінницькій області (далі – медична частина).

Статтею 49 Конституції України визначено, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Статтею 6 Основ законодавства України про охорону здоров'я визначено, що кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає медичний догляд, який є необхідним для підтримання здоров'я людини.

Частиною 1 статті 8 Кримінально-виконавчого кодексу України серед основних прав засуджених визначено право на охорону здоров'я, гуманне ставлення до них та на повагу їх людської гідності; засуджені не повинні підлягати жорстокому, нелюдському або такому, що принижує їх гідність, поводженню.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час позапланового відвідування медичної частини 20.07.2023 виявлені факти порушення прав людини, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності.

Група національного превентивного механізму (далі – НПМ) під час конфіденційного спілкування отримала скарги від засуджених про застосування до них фізичної сили з боку працівників установ, та відмову з боку медичних працівників у фіксуванні отриманих тілесних ушкоджень, що може свідчити про приховання фактів катувань, жорстокого нелюдського, або такого, що принижує гідність поводження чи покарання, та є порушенням статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 21, 28 Конституції України, статті 8 Кримінально-виконавчого кодексу України.

У деяких картах первинної фіксації тілесних ушкоджень, які долучаються до матеріалів особової справи та медичної карти амбулаторного хворого (форма 025/о), відсутній номер картки, час, дата повідомлення прокурору та адміністрації установи про отримання тілесних ушкоджень. У журналі фіксації тілесних ушкоджень відсутній рядок про інформацію щодо повідомлення до Державного бюро розслідувань, що порушує пункт 4 розділу II Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі, затверджений спільним наказом Міністерства юстиції України та Міністерства охорони здоров'я України від 15.08.2014 № 1348/5/572 (далі - Порядок).

У порушення вимог Стандартів медичної допомоги при вірусному гепатиті С у дорослих, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.01.2021 № 51, особи з підозрою на вірусний гепатит С не проходять ПЛР-тестування, у зв'язку з чим вони не отримують необхідного лікування, що може призвести до погіршення стану їх здоров'я та поширення зазначеного інфекційного захворювання серед засуджених осіб.

У медичній частині не впроваджена програма замісної підтримувальної терапії (далі - ЗПТ). Особам з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів пропонується лише детоксикаційна терапія без проведення ЗПТ, що порушує їх право на вибір методів лікування відповідно до статті 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Під час дослідження медичної документації встановлено, що у порушення «Клінічного протоколу антиретровірусної терапії ВІЛ-інфекції у дорослих та підлітків», затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12.07.2010 № 551, хворим на ВІЛ не проводиться імуноферментний аналіз (ІФА), обстеження на рівень CD4 клітин та обстеження з визначення рівня вірусного навантаження ВІЛ. Разом з тим неналежним чином ведеться документація ВІЛ-інфікованих осіб, відсутні записи за поточний рік (усі данні вводяться одразу до медичної інформаційної системи «ВІЛ-інфекція України» (МІС ВІЛ)).

Під час вивчення медичної документації стало відомо, що лікар-психіатр не бере участі у профілактичних оглядах, що порушує розділ I Порядку.

У палаті для соматичних хворих виявлено камеру відеоспостереження, що порушує статті 39¹, 40 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», та пункт 9 розділу I Порядку, оскільки у палаті можуть здійснюватися медичні огляди засуджених, які повинні проводитись поза межами чутності та видимості осіб, які не належать до медичних працівників.

Пошкоджене пакування накладок до зовнішнього автоматичного дефібрилятора та термін строку їх придатності до 05.11.2021, що робить неможливим використання приладу для надання домедичної допомоги засудженим при раптовій зупинці кровообігу, відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 09.03.2022 № 441.

У порушення вимог Інструкції щодо заповнення форми первинної облікової документації № 003-6/о «Інформована добровільна згода пацієнта на проведення діагностики, лікування та на проведення операції та знеболення і на присутність або участь учасників освітнього процесу», затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110, у медичних картах стаціонарних хворих відсутні підписи, як підтверджують добровільну згоду на лікування.

У порушення розділу 2 Державних санітарних правил і норм «Гігієнічні вимоги до влаштування та експлуатації рентгенівських кабінетів і проведення рентгенологічних процедур», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 04.06.2007 № 294, в приміщенні для рентгенологічних досліджень наявний отвір у підлозі, що також робить неможливим належний захист від іонізуючого випромінювання для осіб, які перебувають на території медичної частини та установи.

У порушення статті 22 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та Державних санітарних норм і правил «Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу», приміщення медичної частини знаходяться у занедбаному стані: у більшій частині лікарських кабінетів та палатах стаціонару відсутнє штучне освітлення (не працюють електричні лампочки та вимикачі світла); у палатах застарілий твердий та м'який інвентар (брудні матраци, подушки); більшість приміщень медичної частини мають пошкоджене покриття стін, стелі, підлоги, відбитий кахель, розтрощені старі труби. Вищезазначене негативно впливає на якість лікування, умови перебування засуджених у медичній частині та підвищує рівень професійної захворюваності, знижує ефективність праці та негативно впливає на здоров'я осіб, які перебувають у медичній частині.

У порушення Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом від 30.12.2014 № 1417, у приміщеннях медичної частини відсутні датчики диму, недостатня кількість вогнегасників, що може загрожувати життю медичного персоналу та засуджених у разі виникнення пожежі.

Відсутнє гаряче водопостачання, робочі місця медичних працівників не відповідають вимогам чинного законодавства та порушують статтю 19 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Медична частина не забезпечена усіма необхідними лікарськими засобами відповідно до Національного переліку основних лікарських засобів і виробів медичного призначення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333, та уніфікованих клінічних протоколів, розроблених у відповідності до стандартів надання медичної допомоги, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.09.2012 № 751 «Про створення та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в системі Міністерства охорони здоров'я України».

У порушення Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.12.2003 № 584, в аптеці медичної частини виявлено протерміновані стоматологічні лікарські засоби. Із знеболюючих у стоматологічному кабінеті наявний лише «Лідокаїн» через що засуджені позбавленні можливості обирати інші медичні препарати для знеболення у разі індивідуальної непереносимості (алергії), що порушує розділ II Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

У порушення вимог Інструкції по організації зберігання в аптечних закладах різних груп лікарських засобів і предметів медичного призначення, затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.03.1993 № 44, група НПМ виявила на території медичної частини протерміновану партію тест-систем на ВІЛ.

У порушення пункт 6 Розділу I Порядку в медичній частині облаштована окрема шафа, у якій можуть зберігатися отримані від родичів засуджених або інших осіб лікарські засоби та медичні вироби, проте ліки засуджених осіб зберігаються у іншому місці.

Медична частина не пристосована для утримання та вільного переміщення маломобільних груп населення (відсутні пандуси, поручні тощо), що порушує вимоги Державних будівельних норм України В.2.2-17:2006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення».

У порушення розділу V Порядку та Закону України «Про реабілітацію інвалідів в Україні», особи з інвалідністю не отримують належних діагностичних, лікувальних і реабілітаційних заходів за наявності відомостей, що підтверджують стійке порушення функцій організму, обумовлених захворюваннями, наслідками травм, які спричиняють обмеження нормальної життєдіяльності.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до підпункту 2⁷ пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, Міністерство юстиції України забезпечує контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та узятих під варту осіб;

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Міністерству юстиції України розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у медичній частині № 39 Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Вінницькій області, причин та умов, що їм сприяють, а також запобігання їх у подальшому.

2. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності та про результати розгляду подання у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення невиконання законних вимог Уповноваженого

Верховної Ради України з прав людини тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: Звіт про результати відвідування медичної частини № 39 Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Вінницькій області на 17 арк.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Іваниш Ярослава 050 967 9551

